На основу члана 148. став 3. Покрајинске скупштинске одлуке о избору посланика у Скупштину Аутономне покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 40/23),

Општинска изборна комисија Општине Чока поводом разматрања захтева КОАЛИЦИЈЕ СРБИЈА ПРОТИВ НАСИЉА, за поништавање гласања на свим бирачким местима која се налазе на територији Општинске изборне комисије Општине Чока, Општинска изборна комисија Општине Чока, на седници одржаној 26.12.2023. године доноси

РЕШЕЊЕ

Одбија се захтев КОАЛИЦИЈЕ СРБИЈА ПРОТИВ НАСИЉА, подносиоца проглашене Изборне листе СРБИЈА ПРОТИВ НАСИЉА - МАРИНИКА ТЕПИЋ – МИХАИЛО БРКИЋ (СТРАНКА СЛОБОДЕ И ПРАВДЕ, НАРОДНИ ПОКРЕТ СРБИЈЕ, ЗЕЛЕНО-ЛЕВИ ФРОНТ, НЕ ДАВИМО БЕОГРАД, ЕКОЛОШКИ УСТАНАК – ЋУТА, ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА, ПОКРЕТ СЛОБОДНИХ ГРАЂАНА, СРБИЈА ЦЕНТАР, ЗАЈЕДНО, ПОКРЕТ ЗА ПРЕОКРЕТ, УДРУЖЕНИ СИНДИКАТИ СРБИЈЕ „СЛОГА“, НОВО ЛИЦЕ СРБИЈЕ), кандидата за посланике Скупштине Аутономне покрајине Војводине, за поништавање гласања на свим бирачким местима која се налазе на територији Општинске изборне комисије ОпштинеЧока, као неоснован.

Ово решење се објављује на веб-презентацији Покрајинске изборне комисије и веб-презентацији општине Чоке.

Образложење

Дана 23.12.2023. године Општинска изборна комисија Општине Чока је у 9,52 часова обавештена од Покрајинске изборне комисије да је донето Решење Покрајинске изборне комисије 102 Број: 013-167/2023-01 од 22. 12. 2023 године, којим се огласила стварно ненадлежном за поступање и проследила локалним изборним комисијама на територији Аутономне покрајине Војводине захтев КОАЛИЦИЈЕ СРБИЈА ПРОТИВ НАСИЉА, подносиоца проглашене Изборне листе СРБИЈА ПРОТИВ НАСИЉА - МАРИНИКА ТЕПИЋ – МИХАИЛО БРКИЋ (СТРАНКА СЛОБОДЕ И ПРАВДЕ, НАРОДНИ ПОКРЕТ СРБИЈЕ, ЗЕЛЕНО-ЛЕВИ ФРОНТ, НЕ ДАВИМО БЕОГРАД, ЕКОЛОШКИ УСТАНАК – ЋУТА, ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА, ПОКРЕТ СЛОБОДНИХ ГРАЂАНА, СРБИЈА ЦЕНТАР, ЗАЈЕДНО, ПОКРЕТ ЗА ПРЕОКРЕТ, УДРУЖЕНИ СИНДИКАТИ СРБИЈЕ „СЛОГА“, НОВО ЛИЦЕ СРБИЈЕ), кандидата за посланике Скупштине Аутономне покрајине Војводине, за поништавање гласања на свим бирачким местима која се налазе на територији Општинске изборне комисије Општине Чока.

Предметни захтев је поднет од Маринике Тепић и Михаила Бркића, овлашћених лица подносиоца Изборне листе СРБИЈА ПРОТИВ НАСИЉА - МАРИНИКА ТЕПИЋ – МИХАИЛО БРКИЋ (СТРАНКА СЛОБОДЕ И ПРАВДЕ, НАРОДНИ ПОКРЕТ СРБИЈЕ, ЗЕЛЕНО-ЛЕВИ ФРОНТ, НЕ ДАВИМО БЕОГРАД, ЕКОЛОШКИ УСТАНАК – ЋУТА, ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА, ПОКРЕТ СЛОБОДНИХ ГРАЂАНА, СРБИЈА ЦЕНТАР, ЗАЈЕДНО, ПОКРЕТ ЗА ПРЕОКРЕТ, УДРУЖЕНИ СИНДИКАТИ СРБИЈЕ „СЛОГА“, НОВО ЛИЦЕ СРБИЈЕ), кандидата за посланике Скупштине Аутономне покрајине Војводине.

Наведени захтев поднет је ради поништавања гласања на свим бирачким местима која се налазе на територији Општинске изборне комисије Општине Чока.

Подносилац захтева наводи да су избори за посланике Скупштине Аутономне покрајине Војводине од 17. децембра 2023. године спроведени у условима грубог кршења права на слободне и једнаке изборе, те да подноси захтев за поништавање гласања на свим бирачким местима на територији Изборне комисије због неправилности током спровођења гласања и свих других делова изборног поступка: кандидовања, изборне кампање, вођења бирачког списка, чувања изборног материјала и заштите изборног права. Наводи, даље, да је изборно право сложено те се делотворно може остварити једино уколико се узму у обзир сви аспекти појма слободних и једнаких избора сагледани кроз све делове изборног поступка.

Захтев садржи наводе о неправилностима груписане у три целине: 1. Повреда права на слободну и једнаку изборну кампању, 2. Повреда права на слободне и једнаке изборе у вези с вођењем бирачког списка и 3. Повреда слободе гласања са подтачкама Паралелни бирачки спискови и Давање и примање мита у вези са гласањем.

По питању повреде права на слободну и једнаку изборну кампању, у Захтеву се наводи да је новим Законом о електронским медијима, продужен (са 10 на 30 дана) рок који се односи на период забране вођења „функционерске кампање", међутим, том приликом, пропуштено је да се правно стање уподоби фактичком стању у Републици Србији, а све на основу претходних изборних циклуса и имајући у виду суштину и смисао оваквих одредаба закона. Истиче се да би се буквалним и дословним тумачењем одредаба члана 62. наведеног закона могло, на први поглед, констатовати да актуелни председник Републике не потпада под рестрикције на које се овај члан односи, имајући у виду да 17. децембра нису одржани председнички избори на којима је он био кандидат, а да логично није био ни кандидат за народног посланика, односно одборника, али да је, имајући у виду ratio који стоји иза тумачења овако формулисане одредбе (не нужно и законодавца), потпуно јасно да је смисао оваквог решења у спречавању могућности злоупотребе функције коју та особа обнаша, а у сврху постојеће изборне кампање. Износи се да је, с обзиром да је Александар Вучић био доминантно лице у кампањи листе „Србија не сме да стане", како на републичком, тако и на покрајинском и локалном нивоу, а да је поред тога, његово име било истакнуто и у називу сваке од ових листа, потпуно јасно да је на овај начин суштински изиграно начело и смисао спречавања функционерске кампање.

У вези са повредом права на слободне и једнаке изборе у вези с вођењем бирачког списка, наводи се да, иако је у Коначном извештају Мисије за посматрање избора ОЕБС/ОДИХР о председничким и парламентарним изборима одржаним 3. априла 2022. године изражена сумња у тачност бирачког списка и као једна од приоритетних препорука наведена потреба да се спроведе потпуна ревизија бирачког списка и регистара грађана, уз учешће свих релевантних актера укључујући и политичке странке и представнике цивилног друштва (стр. 32 Извештаја), до данас ништа није предузето у том правцу, те да постоје докази да су у току овог изборног процеса манипулације са евиденцијом о пребивалишту и бирачким списком угрозиле опште и једнако изборно право грађана и грађанки Републике Србије, како је оно гарантовано чланом 52. став 1. Устава Републике Србије. Истакнуто је да се овде подносиоцу захтева непосредно пред одржавање избора 17. децембра 2023. године обратило на хиљаде грађана и грађанки који су доставили позиве за гласање које су пронашли у својим зградама и кућама а који су остали нераспоређени за лица која не живе ту, односно за лица за која поуздано знају да су преминула. Наводи се да је Покрајинском скупштинском одлуком о избору посланика у Скупштину АП Војводине у члану 3. предвиђено да право да бира посланике и да буде биран за посланика има пунолетни држављанин Републике Србије који има пребивалиште на територији Покрајине над којим није продужено родитељско право, односно који није потпуно лишен пословне способности, те да чињеница да су ови грађани боравили у Србији искључиво ради гласања указује на то да не испуњавају услове из

Закона о пребивалишту и боравишту грађана, а самим тим ни активно бирачко право на локалним изборима или покрајинским изборима, те да је у том смислу илустративан пример министра сигурности Босне и Херцеговине који је гласао на парламентарним и покрајинским изборима на бирачком месту у Новом Саду. Све наведено, према тврдњама подносиоца Захтева, указује на озбиљне манипулације у оквиру Јединственог бирачког списка које изборне комисије не смеју занемарити, с обзиром на то да оволики број различитих неправилности има дирсктан утицај на изборне резултате.

У погледу повреде слободе гласања, истакнуто је да је гласање материјална радња која се састоји у опредељивању бирача, на бирачком месту за кандидата чији избор за народног представника жели и да је основно значење слободних избора уско везано управо за гласање и своди слободне и једнаке изборе на слободу гласања и тајност гласања, те да значи право бирача да одлучи хоће ли изаћи на изборе или не, односно да излазак на изборе није обавезан, већ да искључиво зависи од воље самога бирача. Подносилац захтева наводи да се та слобода повређује прављењем паралелних бирачких спискова као и присиљавањем бирача да гласају давањем и примањем мита, да се тајност гласања обезбеђује прописивањем гласања на бирачком месту и уређењем бирачког места, како би се омогућило попуњавање гласачког листића без опасности да други сазнају како је бирач гласао, те да бирач има не само право већ и обавезу тајног гласања, а које правило се штити и забраном коришћења мобилних телефона и фотографских апарата чијом би употребом бирач, под притиском кандидата, односно њиховог предлагача, сам могао да наруши тајност свог гласања.

Истакнуто је и да је покрајинском скупштинском одлуком о избору посланика у Скупштину Аутономне покрајине Војводине и другим прописима изричито забрањено прављење спискова бирача који су изашли или нису изашли на изборе ван службене евиденције у Изводу из бирачког списка, али да су на изборима 17. децембра 2023. године прављени паралелни спискови бирача изашлих на гласање, да су вођени на самом бирачком месту од стране чланова бирачког одбора предложених од владајуће коалиције, као и испред бирачких места у свим општинама и градовима широм Војводине, што је противно правилима изборног процеса установљеним наведеном покрајинском скупштинском одлуком. Према тврдњама подносиоца захтева притисци на бираче вршени су масовно и организовано, те се наводи да је на бирачком месту број 121 на територији Града Новог Сада у Записнику о раду бирачког одбора констатовано да је у 9.00 часова на самом улазу у бирачко место уочено више непознатих особа које воде паралелне бирачке спискове за више бирачких места (бм 118,119,120), као и да је истом месту уочено пет аутомобила са отвореним гепецима у којима су се налазили паралелни бирачки спискови и више особа које воде евиденцију о њима, а испред аутомобила уочене су и колоне грађана који су гласали на том бирачком месту. Такође је указано на неправилности које су уочене и на бирачком месту број 11 у Општини Бачки Петровац, а које су констатоване у Записнику о раду бирачког одбора. Подносилац захтева истиче да су уочене и констатоване и многе друге неправилности које се могу констатовати увидом на сајту Републичке изборне комисије и да ниједан од ових случаја није процесуиран од стране надлежних државних органа у оквиру законских овлашћења.

У Захтеву се истиче да је вршена и куповина гласова, како злоупотребом јавних ресурса, односно давањем и примањем мита за глас посредством центара за социјални рад, тако и директном куповином, о чему посебно постоје докази у виду снимака на којима се јасно види организован начин плаћања бирачу у замену за глас, уз обавезу бирача да свој избор докаже фотографисањем гласачког листића.

Из напред наведених разлога, подносилац захтева оцењује да су спроведени избори незаконити, непоштени и нелегитимни због чега захтева поништавање гласања на свим бирачким местима на територији Изборне комисије.

Општинска изборна комисија Општине Чока, претходно испитујући Захтев, утврдила је да је предметни захтев КОАЛИЦИЈЕ СРБИЈА ПРОТИВ НАСИЉА поднет Покрајинској изборној комисији 20.12.2023. у 19.50 часова и заведен је под 102 Бројем: 013-167/2023-01, у року од 72 часа од момента затварања бирачких места, у складу са чланом 148. Покрајинске скупштинске одлуке о избору посланика у Скупштину Аутономне покрајине Војводине, као ненадлежном органу.

Како је овај Захтев од стране Покрајинске изборне комисије прослеђен дана 23.12.2023. године у 09,15 часова Општинској изборној комисији Општине Чока, Општинска изборна комисија Општине Чока је становишта да Захтев треба узети у разматрање дајући учеснику у изборном поступку највиши обим права који може да му припадне, па је оцењено да је предметни захтев благовремен, дозвољен и изјављен од овлашћеног лица, а имајући у виду да је чланом 148. ст. 1. и 3. наведене покрајинске скупштинске одлуке прописано да подносилац проглашене изборне листе има право да у року од 72 часа од затварања бирачког места поднесе захтев за поништавање гласања на бирачком месту због неправилности током спровођења гласања и да о наведеном захтеву одлучује локална изборна комисија.

Општинска изборна комисија Општине Чока је, у поступку разматрања навода Захтева, претходно констатовала:

- да, у складу са чланом 148. став 1. Покрајинске скупштинске одлуке о избору посланика у Скупштину Аутономне покрајине Војводине подносилац проглашене изборне листе има право да у року од 72 часа од затварања бирачког места поднесе захтев за поништавање гласања на бирачком месту због неправилности током спровођења гласања;

- да се у Захтеву ни на једном месту не помиње гласање на територији Општине Чока, односно да се не указује ни на једну конкретну неправилност учињену на било којем конкретном бирачком месту у Општини Чока.

Поводом навода тачке 1. Захтева о повреди права на слободну и једнаку изборну кампању, Општинска изборна комисија Општине Чока је констатовала:

- да се изнете примедбе не односе на правила поступка спровођења гласања на бирачком месту, чија повреда може да буде искључиви предмет захтева за поништавање гласања као правног средства у поступку заштите изборног права према Покрајинској скупштинској одлуци о избору посланика у Скупштину Аутономне покрајине Војводине, због чега се Општинска изборна комисија Општине Чока не може изјашњавати о наводним повредама наведеним у тачки 1. Захтева;

- да се кључне примедбе односе на правилну примену, тумачење и домашај одредбе члана 62. Закона о електронским медијима („Службени гласник РС“, број 92/23), а да је, на основу члана 7. став 1. тачка 9) наведеног закона, за контролу и надзор над радом пружалаца медијских услуга и старање о доследној примени одредаба тог закона надлежно искључиво Регулаторно тело за електронске медије, те да његове евентуалне повреде не могу бити предмет разматрања од стране Општинске изборне комисије Општине Чока у поступку заштите изборног права по основу захтева за поништавање гласања на бирачком месту.

Поводом навода тачке 2. Захтева о поврели права на слободне и јелнаке изборе у вези с вођењем бирачког списка, Општинска изборна комисија Општине Чока је констатовала:

- да се изнете примедбе не односе на конкретну повреду учињену приликом гласања на било ком бирачком месту у Општини Чока, већ искључиво на вођење и ажурирање Јединственог бирачког списка и вођење евиденције о пребивалишту грађана;

- да је вођење и ажурирање Јединственог бирачког списка уређено посебним законом, Законом о јединственом бирачком списку („Службени гласник РС“, бр. 104/09 и 99/11), те да Јединствени бирачки списак, у складу са чланом 2. наведеног закона, води Министарство државне управе у локалне самоуправе (став 1), а да део бирачког списка за подручје јединице локалне самоуправе ажурира општинска, односно градска управа, као поверен посао (став 2);

- да је вођење евиденције пребивалишта грађана уређено посебним законом, Законом о пребивалишту и боравишту грађана („Службени гласник РС“, број 87/11), те да је, према члану 24. став 1. наведеног закона, за вођење евиденције пребивалишта надлежно Министарство унутрашњих послова;

- да наведеним законима није предвиђена никаква надлежност органа за спровођење избора за посланике Скупштине Аутономне покрајине Војводине, укључујући ту и Општинску изборну комисију Општине Чока, за примену или надзор над применом одредаба ових закона;

- да предмет захтева за поништавање гласања на бирачком месту могу да буду искључиво неправилности учињене у поступку гласања на бирачком месту којима је дошло до повреде правила поступка прописаних Покрајинском скупштинском одлуком о избору посланика у Скупштину Аутономне покрајине Војводине, те да предмет наведеног правног средства који разматра орган за спровођење избора за посланике Скупштине Аутономне покрајине Војводине не могу да буду неправилности у примени других закона, укључујући ту вођење и ажурирање Јединственог бирачког списка као јединствене евиденције грађана Републике Србије са бирачким правом, или евиденције о пребивалишту грађана;

- да је за слање позива бирачима за гласање, у складу са чланом 86. Покрајинске скупштинске одлуке о избору посланика у Скупштину Аутономне покрајине Војводине и Главом V. Упутства за спровођење Закона о јединственом бирачком списку („Службени гласник РС“, бр. 15/12, 88/18, 67/20, 40/21, 90/21 и 16/22), надлежан општински, односно градски орган управе, те да се уредност достављања и тачност тих позива не може преиспитивати у поступку по захтеву за поништавање гласања на бирачком месту, јер не могу да представљају неправилност у поступку спровођења гласања на бирачком месту;

- да позивање на примедбе у записницима о раду бирачких одбора у другим јединицама локалнс самоуправс Граду Новом Саду и Општини Бачки Петровац, као доказ наводних неправилности не може да буде доказ којим се оспорава правилност спроведеног поступка гласања на бирачким местима у Општини Чока.

Поводом навода тачке 3. Захтева о повреди слободе гласања, Општинска изборна комисија Општине Чока је констатовала:

- да прављење спискова бирача који су изашли или нису изашли на изборе, ван службене евиденције у изводу из бирачког списка, у складу са чланом 98. став 3. Покрајинске скупштинске одлуке о избору посланика у Скупштину Аутономне покрајине Војводине представља парушавање реда па бирачком месту, услед којег бирачки одбор можс да прскине

гласање док се ред не успостави, али да не представља неправилност у поступку спровођења гласања која би за последицу имала поништавање целокупног гласања на бирачком месту;

- да се паушално наведена оцена да су на изборима од 17. децембра 2023. године вођени паралелни спискови бирача како на самим бирачким местима тако и испред бирачких места **у свим општинама и градовима широм Војводине** са навођењем примера у Новом Саду и Бачком Петровцу, не може сматрати доказаном чињеницом да је та околност, уколико се десила, без обзира што не може да доведе до поништавања гласања, учињена и на бирачким местима на територији Општине Чока;

- да тврдње о наводној куповини гласова упућују на извршење кривичног дела Давање и примање мита у вези са гласањем из члана 156. Кривичног законика („Службени гласник РС“, бр. 85/05, 88/05 - исправка, 107/05 - исправка, 72/09, 111/09, 121/12, 104/13, 108/14, 94/16 и 35/19), чије постојање може да буде предмет искључиво кривичног поступка, а не поступка заштите изборног права пред органом за спровођење избора, тако да Општинска изборна комисија Општине Чока није могла да се упушта у разматрање основаности навода из Захтева, имајући у виду да се ради о паушалним наводима овде подносиоца захтева.

На основу свега наведеног, Општинска изборна комисија Општине Чока је закључила да се Захтевом не указује ни на једну конкретну неправилност учињену на било ком конкретном бирачком месту у Општини Чока која би била основ за усвајање Захтева и поништавање гласања на бирачким местима на територији Општине Чока, што, по оцени Општинске изборне комисије Општине Чока, подносилац Захтева неосновано захтева.

У складу са свим изнетим, Општинска изборна комисија Општине Чока је закључила да нису испуњени услови за усвајање Захтева за поништавање гласања на изборима за посланике Скупштине Аутономне покрајине Војводине од 17. децембра 2023. године на свим бирачким местима на територији Општине Чока, с обзиром на то да се неправилности на које се указује у Захтеву не могу сматрати доказаним неправилностима које би довеле до поништавања гласања на територији Општине Чока, тако да је донета одлука како је наведено у диспозитиву овог решења.

УПУТСТВО О ПРАВНОМ СРЕДСТВУ: Против овог Решења може се изјавити приговор Покрајинској изборној комисији преко Општинске изборне комисије Општине Чока у року од 72 часа од објављивања решења на веб-презентацији Покрајинске изборне комисије.

Број: 013-3/2023-II/59

У Чоки, дана: 26.12.2023. године

ОПШТИНСКА ИЗБОРНА КОМИСИЈА ОПШТИНЕ ЧОКА
ПРЕДСЕДНИК ИЗБОРНЕ КОМИСИЈЕ
ИСИДОР ЛАЗИЋ